

DÜNYA GÜNCESESİ

Ö z g ü r T e k

Güneş Işınlarını Engelleyen Kahverengi Bulutlar

New York, ABD - Birleşmiş Milletler Çevre Programı'nın (UNEP) bir raporuna göre kentlerin üzerine düşen güneş ışınlarında bir azalma yaşanıyor. Kimi zaman 3 km kalınlığa ulaşan kirliliğe kahverengi bulut özellikle Arap Yarımadası'ndan Çin'e ve oradan da Büyük Okyanus'un batısına doğru uzanıyor. Karaçi, Yeni Delhi, Şangay ve Pekin gibi kentler 1970'te

aldıklarına göre %20 oranında daha az güneş ışını alıyor. Avrupa ve ABD üzerinde de görülen bu bulutlar, kış yağmurları nedeniyle daha az etkili oluyor. Kömürle çalışan elektrik santralleri, tarla yakımı ve araç egzozlarından gelen ozon ve siyah karbon parçacıkların solunum yolları ve kardiyovasküler hastalıklara neden oluyor. Rapora göre bu zehirli maddeler her yıl Hindistan ve Çin'de 340.000 kişinin ölümüne yol açıyor olabilir.

Mutfakta Su Değirmeni

Kanada - Birçok mutfakta yerini alan mikrodalga fırınlar gibi bu yeni buluşun da kısa sürede mutfakların baş köşesine kurulması bekleniyor.

Suyla çalışan bir değirmenden söz etmiyoruz. Bir Kanada şirketine bulduğu ve Su Değirmeni (WaterMill) olarak adlandırdıkları bu mutfak aygıtı atmosferdeki su buharını toplayarak size temiz ve güvenilir içme suyu sağlıyor. Duvara monte edilen ve üç ampülün harcadığı kadar enerji tüketen bu buluş 1 m çapındaki yarım bir topa benziyor. Dünyanın su sorununa çözümü bu küçük aletin sağlayıp sağlayamayacağını önümüzdeki günler gösterecek.

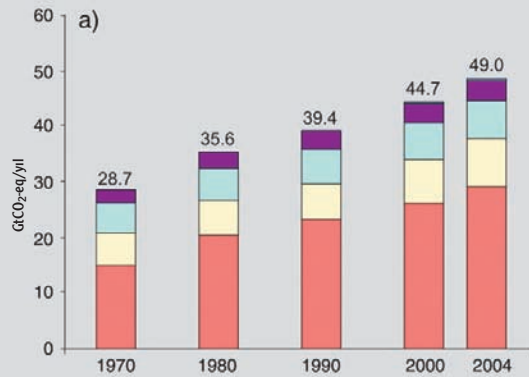
Büyük Okyanus'un Plastik Çorbası

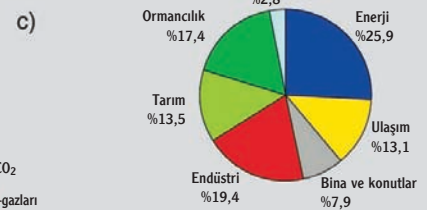
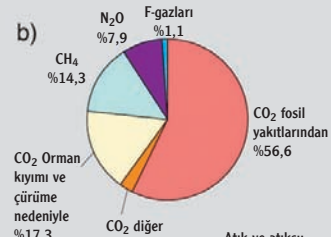
Hawai, ABD - Bilim insanlarının yaptığı açıklamaya göre Büyük Okyanus'ta ABD'nin iki katı büyüklüğünde plastik atıklardan oluşan bir "çorba"nın oluştuğu belirtildi. Giderek büyüyen atıklar sualtı akıntıları nedeniyle yerinde duruyor. Bu çorbanın Amerika'nın batı kıyısından Japonya'ya kadar uzandığı bildiriliyor. Aslında Hawai adasının iki yanında iki büyük kütle olarak bulunan bu yüzen plastik atık kümelerinde toplardan lego parçalarına, plastik torbalardan botlara kadar birçok şey bulunuyor. Atıkların beşte birini gemiler ve petrol platformlarından atılan çöpler oluştururken geri kalanlar karadan geliyor. Bu atıkların her yıl bir milyonun üstünde deniz kuşunun ve yüz bin deniz memelisinin ölümüne yol açtığı vurgulanıyor.

Atık gazların salımı atmosferi kirleten en önemli nedenlerin başında geliyor. Son yıllarda atık gazların miktarı önemli bir ölçüde artmış olsa da yandaki grafikler bunların nedenlerine ve miktarlarına ilişkin önemli bilgiler sunuyor.

Fosil yakıtlar ve öteki kaynaklardan oluşan CO₂ Orman kıyımı ve çürüme nedeniyle oluşan CO₂ Tarimsal atık ve enerjiden kaynaklanan CH₄ Tarım ve başka nedenlerle oluşan N₂O F-gazları

Kaynak: IPCC

Küçük Kuğular Sıcak Sibirya'da Mutlu

İngiltere - Küçük kuğu olarak adlandırılan Cygnus Bewicklerin göçlerinin geciktiği açıklandı. Yazları Sibirya'ya göçen ve soğuklar başlamadan önce İngiltere'ye dönen kuğuların küresel ısınma sonucu Sibirya'da artan sıcaklıklar nedeniyle göç etmedikleri bildirildi. İngiltere'de kuğular daha önceki yıllarda en çok kasım başına kadar gecikmişti. Kraliyet Kuşları Koruma Derneği'nin (RSPB) açıklamasına göre sıcaklıklar artmaya devam ederse göç eden kuşların bu "ortak hafızayı" kaybedebileceği ve dünya çapında göçmen kuşların daha az görüleceği belirtiliyor.

Kutsal Güneş Enerjisi

Vatikan - Papa'nın halkı kabul ettiği ve konserlerin verildiği Nervi Salonu'nun çatısı 2400 fotovoltaik panelle kaplandı. 5000 m²lik alan üzerine kurulu olan bu sistem yılda 300 kiloWattsaat temiz enerji sağlayacak. 2020'ye kadar enerji gereksiminin %20'sini yenilenebilir enerjiyle elde etmeyi düşünen Vatikan için bu gelişme 225 ton karbon dioksit salınımını önleyecek. Vatikan aynı zamanda bu atılımla Avrupa Birliği standartlarını da yakalamayı amaçlıyor.

Çekirgeler Avustralya'da

Sidney, Avustralya - Yaz mevsimini yaşayan ve yüzyıldır en kurak zamanlarını geçiren New South Wales son günlerdeki yağmurlar nedeniyle bir parça olsun rahatladı. Ne var ki şimdi de başlarında başka bir bela var: Çekirgeler. Dünyanın birçok yerinde ortaya çıkan çekirge sürülerinin tarım alanlarına verdiği zarar yıkıcı oluyor. Geçtiğimiz günlerde Condobolin kenti yakınlarında yaklaşık 6 km uzunluğunda ve 180 m genişliğinde bir çekirge sürüsüyle karşılaşıldığı bildirildi. Yetkililer bu büyüklükteki bir çekirge sürüsünün yumurtlaması ve sonraki yıllarda çok daha büyük bir sürü olarak ortaya çıkmasından endişe ettiği için gerekli önlemleri almaya başlamış bile.

Goriller Savaşın Ortasında

Bulengo, Kongo - Doğu Kongo yalnızca 700 tane kalan vahşi dağ gorillerinin üçte birine ev sahipliği yapıyor (geri kalanları Ruanda ve Uganda'da bulunuyor). Yaşam alanları olan Virunga Doğal Parkı dünya üzerinde en kanlı toprakların olduğu yer. Buradaki savaşlar bütün hızıyla sürüyor ve geçtiğimiz ay parkın bekçilerinden 240'ı yaklaşan isyancılar nedeniyle işlerini bırakıp kaçtı. Virunga Doğal Parkı 2000 tür bitkiye, 706 tür kuş ve 218 memeliye ev sahipliği yapan bir alan.

Ancak bu yeryüzü cenneti şu anda bir savaş alanı. İsyancılar gorilleri koruduklarını iddia ediyordu. Geçtiğimiz günlerde bekçiler işlerinin başına döndü ama bu eşsiz hayvanların sonu iç açıcı görünmüyor.

Kolera Salgını

Zimbabve - Geçtiğimiz günlerde 6000 kişiye bulaşan ve 300 kişinin ölümüne neden olan kolera salgını Zimbabve'yi etkisi altına aldı. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre 2000 yılından beri görülen en büyük salgını tetikleyen etkenler sağlıklı içme suyuna ulaşamaması, lağım sisteminin zayıflığı ve atıkların toplanmaması. Aslında kolera tedavisi çok kolay: Yeterli sıvı ve tetrasilin adlı antibiyotik alınması. Ancak salgının bu boyutlara ulaşmasındaki neden yeterli ilaç ve sağlık görevlisinin bulunmaması.

